

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 22 ΜΑΪΟΥ 2006
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Πολύς λόγος έχει γίνει για το νεοελληνικό πολιτισμό και πολύς μόχθος καταβλήθηκε για τη δημιουργία του. Μεταφέρθηκαν πολλά υλικά για την οικοδόμησή του από τον παραδοσιακό λαϊκό, από το βυζαντινό, από τον ελληνοχριστιανικό, από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, από το σύγχρονο ευρωπαϊκό. Στο τέλος, όμως, φύτρωσε ένας άλλος, που κανένας δεν τον περίμενε, γι' αυτό και ακόμη δεν τον έχουμε συνειδητοποιήσει. Είναι ο πολιτισμός των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας.

Πολιτισμός, ως γνωστόν, είναι ένα κοινό σύστημα αναφορών σε αξίες από όλους παραδεκτές. Οι αξίες αυτές συνιστούν τα μέτρα με τα οποία κρίνονται τα επιτεύγματα των ανθρώπων και εγκρίνονται ή απορρίπτονται. Ο πολιτισμός διαμορφώνει ένα πλαίσιο ζωής και δράσης, όπου εκεί ζουν και αναδεικνύονται οι πολιτισμένοι, εκεί αναγνωρίζονται και επικοινωνούν, εκεί επιζητούν ως μονάδες τη δικαίωσή τους στην ανθρώπινη κοινωνία και στον κόσμο.

Αυτές τις λειτουργίες του πολιτιστικού πλαισίου σήμερα ποιος τις επιτελεί; Η καλλιτεχνική αγορά; Οι συγγραφείς; Τα πανεπιστήμια; Η εκκλησία; Οι παραδοσιακοί θεσμοί; Όχι, τίποτε από αυτά. Τις επιτελεί η δημοσιογραφία δια των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας.

Ο Έγγελος είχε πει έναν αξιομνημόνευτο λόγο. Είπε πως για το σύγχρονο άνθρωπο, η πρωινή προσευχή είναι η ανάγνωση της εφημερίδας του. Η παρατήρηση είναι πολύ οξυδερκής και σημαντική. Αναλογικά, θα λέγαμε ότι για τους Νεοέλληνες, στο

μέγιστο ποσοστό, η τηλεόραση αποτελεί την καθημερινή τους τροφή.

Ένας πολιτισμός διαθέτει τους δημιουργούς και τους δέκτες των αξιών του. Στο σημερινό πολιτισμό μας δημιουργοί είναι οι δημοσιογράφοι. Όλος ο πολιτισμός μας έχει περιοριστεί στη σχέση δημοσιογράφου-αναγνώστη, ακροατή, τηλεθεατή. Εδώ παίζεται, κατά βάση, το παιχνίδι του πολιτισμού στις μέρες μας.

Πέρα από την εγκύκλια παιδεία του, ο Νεοέλληνας δεν διαθέτει άλλη πηγή γνώσης από τον τύπο, το ραδιόφωνο και την τηλεόραση. Μετά το σχολείο, τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας θα τον αναλάβουν διά βίου. Εκεί θα ικανοποιήσει όλες τις περιέργειές του και όλα τα πάθη του. Γι' αυτό και εκείνα φροντίζουν να τον ικανοποιούν πλουσιοπάροχα. Οικογενειακές διαφορές και προβλήματα ιδιωτικής φύσεως υπερτονίζονται στο βωμό της ακροαματικότητας. Η ικανοποίηση, επίσης, του πολιτικού πάθους βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη.

Από την άλλη μεριά, οι «παραγωγοί των αξιών» του πολιτισμού μας δημιουργούν το πλαίσιο της δημοσιότητας, όπου προβάλλουν τις ιδέες τους και τους ανθρώπους τους με τρόπο εντυπωσιακό, ενώ αφήνουν στο σκοτάδι όλους τους άλλους. Πρόκειται για βιομηχανία ιδεών και προσώπων, που επενδύει στην ευπιστία του κοινού, για να εξασφαλίσει δύναμη και επιρροή.

Η πτώση της ποιότητας του δημοσιογραφικού έργου στη χώρα μας συνάπτεται με το σύνολο των δομών της νεοελληνικής κοινωνίας. Για να δημιουργηθεί ο δημοσιογραφικός πολιτισμός, σημαίνει πως ο άλλος πολιτισμός ήταν ανίσχυρος. Και ήταν ανίσχυρος, επειδή οι πολιτιστικές του μονάδες δεν βρήκαν την απήχηση που έπρεπε στα ευρύτερα στρώματα. Τούτο μαρτυρείται και από τη σταθερά παρατηρούμενη μικρή κυκλοφορία του βιβλίου.

Έτσι, βρήκε κενό και φούντωσε ο δημοσιογραφικός και τηλεοπτικός πολιτισμός. Πρόκειται για πολιτισμό χαμηλών αξιώσεων, όπου συχνά διαστρεβλώνονται οι αξίες και κυριαρχούν οι μετριότητες. Εδώ, πολλές φορές, η ρηχότητα συναγωνίζεται την κενολογία και η έλλειψη σοβαρότητας την ανευθυνολογία.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

Θα μπορούσαμε, τελειώνοντας, να επισημάνουμε ότι κάποτε τη συνείδηση της ανθρωπότητας τη φώτιζαν οι προφήτες, οι φιλόσοφοι, οι μεγάλοι ποιητές, οι συγγραφείς, οι επιστήμονες. Σήμερα, όμως, το έργο αυτό το έχουν αναλάβει, σχεδόν αποκλειστικά, τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Η ευθύνη βαρύνει όλους μας, πρόσωπα και θεσμούς.

[Χρ. Μαλεβίτσης, Ο Έγκοπος Λόγος, «Οι εκδόσεις των φίλων» (Διασκευή)].

ΘΕΜΑΤΑ:

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας περίληψη του κειμένου, χωρίς δικά σας σχόλια, σε 100 - 120 λέξεις.

Μονάδες 25

B.1. Να αναπτύξετε το νόημα της παρακάτω περιόδου του κειμένου σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων:

«Για να δημιουργηθεί ο δημοσιογραφικός πολιτισμός, σημαίνει πως ο άλλος πολιτισμός ήταν ανίσχυρος».

Μονάδες 10

B.2. **«Πολιτισμός, ως γνωστόν, είναι... στην ανθρώπινη κοινωνία και στον κόσμο».**

Ποιος είναι ο τρόπος ανάπτυξης της παραπάνω παραγράφου; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

B.3. Από το δεύτερο συνθετικό της καθεμιάς από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε δύο ομόρριζες λέξεις:

**ικανοποίηση
δημοσιογραφία
τηλεθεατής
επικοινωνούν
κενολογία.**

Μονάδες 5

B.4. «Αυτές τις λειτουργίες του πολιτιστικού πλαισίου σήμερα ποιος τις επιτελεί;».

«Εκεί θα ικανοποιήσει όλες τις περιέργειές του και όλα τα πάθη του».

Να ξαναγράψετε τις παραπάνω περιόδους μετατρέποντας την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 5

Γ. Είναι θέμα καθημερινής συζήτησης ότι τα δελτία ειδήσεων και τα προγράμματα του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης διαμορφώνονται, στην πλειονότητά τους, με κριτήριο την αύξηση της ακροαματικότητας – θεαματικότητας των σταθμών. Παρακολουθώντας το σταθμό της προτίμησής σου διαπίστωσης ότι η σειρά προτεραιότητας, ο χρόνος διάρκειας, η συχνότητα και ο τρόπος παρουσίασης μιας εκπομπής εξαρτώνται όχι από το σεβασμό στον ακροατή-τηλεθεατή, αλλά από το πόσο «πουλάει» μια είδηση – εκπομπή ή πόσο εντυπωσιάζει το κοινό που την παρακολουθεί.

Ως νέος άνθρωπος με κριτική σκέψη και ενδιαφέρον για την ποιότητα των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας παρεμβαίνεις στέλνοντας επιστολή στο Διευθυντή προγράμματος και ειδήσεων. Με την επιστολή αυτή παρουσιάζεις την αποστολή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας σε μια δημοκρατική κοινωνία και αναπτύσσεις τα κριτήρια με τα οποία,

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

κατά τη γνώμη σου, πρέπει να διαμορφώνονται τα δελτία ειδήσεων και το πρόγραμμα των εκπομπών του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης.

(400-500 λέξεις)

Μονάδες 50

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα δεν θα τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.**
4. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
5. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ